

1923

Azərbaycanın özü qədər əbədi

2019

Heydər Əliyevin yandırdığı ocaq heç zaman sönməyəcək

miyon rubl - o dövrün məzənsinə görə 550 milyon dollar ala bilmədi. Əbşeronun su sisteminin bərpasına həmin mərkəzləndirilmiş büdcədən hər il 27 milyon rubl, yenidən qurulmasına 15 milyon rubl ayrılırdı. Lakin, həttə SSRİ çərçivəsində belə daha əhəmiyyətli və miqyaslı olan başqa layihələr də var idi. O cümlədən, Sovet İttifaqının ən iri məişət kondisionerləri zavodu - BMKZ.

Bundan əlavə, Kür, Tərər çayları, Arpaçay üzərində elektrik stansiyaları kaskadı - HES tikilir, metro xətti çəkilir, pambıq, üzüm, tərəvəz istehsalı yüksəlirdi. Təbii ki, inşaat da davam edirdi. Bütün respublika faktiki olaraq böyük tikinti meydançasına bənzəyirdi: mənzillər, mehmanxanalar, məktəblər, çoxsaylı mədəniyyət obyektləri, qabaqcıl texnika və progressiv texnologiyalarla təchiz edilmiş 250 iri zavod, sex inşa edildi. İki milyondan artıq insanın mənzil şəraiti yaxşılaşdırıldı.

1970-1980-ci illərdə dərin özüllər zavodu, məişət kondisionerləri zavodu, "EHM", "Ozon", "Azelenkroterm" kimi sənaye nəhənglərinin inşasına başlandı. Neft emalı sənayesinin köklü şəkildə müasirləşdirilməsi çərçivəsində "ELOU-AVT" qurğusu və bir çox digər unikal istehsal obyektləri işə salındı. Zərgerlik, ayaqqabı və tikəş fabrikləri işləməyə başladı.

Həmin dövrdə Heydər Əliyevlə ünsiyətlə olan inşaatçılar, memarlar, layihəçilər onun şəxsi keyfiyyətləri ilə yanaşı, yüksək eruditsiyasına, incə bədii zövqünə heyran qalır.

İndi keçmiş boylandı istər-istəməz düşünsən ki, bütün engəllərə rəğmən gələcəkdə müstəqil Azərbaycanda fundamental tikililərə çevrilmiş bu cür zəruri obyektləri tikmək üçün nə qədər uzaqgörən olmaq lazım gəlmiş.

Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə KP MK Bürosunun "Azərbaycan SSR-də "Azneft" və "Kaspmorneft" birliklərinin təşkil edilməsi haqqında" 13 avqust 1970-ci il tarixli qərarı Azərbaycanda neft işinin yenisənə təşkil olunması üzrə iri iqtisadi islahatların başlanğıcı qoydu. Həmin qərar bilavasitə bizim respublikada neft və qaz hasilatı, eləcə də quyuların qazılması üzrə idarə strukturlarının tərəküzləşdirilməklə, həmin vaxta qədər Moskvadan həyata keçirilən funksiyaları onlara ötürməyə imkan verirdi.

Onun əsəri - dərin özüllər zavodu. 1 oktyabr 1970-ci ildə Heydər Əliyev "Qum adası"nda dəniz neftçiləri ilə görüşkən o və onunla gələn digər qonaqlar adaya avtomobillərdə, quru yolu ilə gəlmədi. Bu, Xəzər dənizinin necə əminliklə və ardıcılıqla həyata keçirildiyinin bariz sübutudur.

Azərbaycan üçün tamamilə yeni iqtisadi sahələrin, xüsusən elektronika, müdafiə kompleksli obyektlərinin meydana gəlməsi Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Məşinqayırmanın, fundamental və tətbiqi elmlərin inkişafında sığrayış baş verdi. Kosmos sahəsində elmi araşdırmalara başlandı. Bu sahədəki bir çox işləmələr itti faq proqramına müvafiq olaraq yerinə yetirildi.

Sovet dönməndə yaşanmış və işləmiş şəxslər bilirler ki, sərbəst komanda - administrasiya iqtisadiyyatı şəraitində itti faq rəhbərliyini o vaxtin mərkəzləndirilmiş büdcəsindən subsidiyaların Azərbaycan üçün nə qədər zəruri olduğuna əmin etmək Heydər Əliyevə nəyin bahasına başa gəlirdi. Təkcə Bakını və ətraf kəndləri içməli su ilə təmin etmək üçün uzunluğu 150 kilometr olan Kür su kəmərinin tikintisinə respublika rəhbəri itti faq xəzinəsindən 400

Azərbaycan dotasiyasız respublika oldu.

Beləliklə, Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycanın həmin illərdə nail olduğu fundamental nəticələr keyfiyyətə dinamik inkişafı dövrü kimi tarixə yazıldı. Bu nailiyyətlər Azərbaycanın iqtisadi bazasının formalaşmasında və inkişafında həlledici rol oynadı. 1970-1980-ci illərdə yaradılmış elmi-texniki potensialı olmasaydı, müstəqil Azərbaycan bir çox çətinliklər və problemlərlə qarşılaşa bilərdi.

Heydər Əliyevin qeyri-adi keyfiyyətləri Moskvada yaşayaraq işlədiyi dövrlərdə daha aydın şəkildə təzahür etdi. 1982-ci ildə Heydər Əliyevin SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini təyin olunması və Siyasi Büronun üzvü seçilməsi kifayət qədər özünü doğrultmuşdu, həmin vaxt artıq bütün ölkə onu istedadlı lider kimi tanıyırdı.

Mən MK-nın birinci katibi Heydər Əliyevin referenti vəzifəsində işləyərkən onun tapşırığı ilə xalq təsərrüfatının müxtəlif istiqamətləri və sahələri üzrə külli miqdarda milli ədəbiyyat hazırladığımızı yaxşı xatırlayıram. Heydər Əliyev onun taleyinə nə dərəcədə mürəkkəb fəaliyyət sahəsinin düşdüyünü yaxşı anlayır, başqa miqyaslı çətinliklərlə qarşılaşacağına başa düşür, biliyinə və eruditsiyasına baxmayaraq, yeni işinə ciddi hazırlaşdırı.

Bütün bu kitabları nəinki oxumaq, həttə onlardan çıxarıqlar etməyə, qarşısında duran yeni vəzifələrin həll olunmasında yeni baxış formalaşdırmağa necə vaxt tapdığını bilmirəm. Təkcə onu bilərəm ki, sonralar Moskvada böyük mütəxəssislər - akademiklər, professorlar, elm və mədəniyyət xadimləri Heydər Əliyevlə görüşlərdən sonra onun problemlərin dərinliyinə bilməsinə heyran qalırlar, situasiyanı dəqiq və xırdalığlara qədər incələməyə və işi sənə qatırmaq bacarığına valeh olurlardı.

Moskvadakı fəaliyyəti dövründə Heydər Əliyevə işləməyə şəraitini nail olmuş hər kəs həmin dövrü fərəhlə xatırlayır. Onu həm uzaq Sibirdə, həm isti Özbəkistanda, Ukrayna və Moldovada, Latviya və Estoniyada hörmətlə qarşılayırdılar. Sov.İKP MK Siyasi Bürosunun üzvü, SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini Heydər Əliyev problemlərin həlli ilə bağlı harada olurdususa, rəhbərlik və xalq onu sevinc və hörmətlə qəbul edirdi. İnsanları özünə cəlb etmək qabiliyyətinə malik olmaqla, onların problemlərini hərtərəfli bilərəm, milli xüsusiyyətlərlə hörmətlə yanaşaraq, o, hər yerdə özününkü kimi qəbul olunurdu.

Bütün bu üstün cəhətlərini sadalayıraq onun respublikaya rəhbərlik dövrünə boylandı, çətinlikləri və qələbə sevincini onlarla paylaşan insanı, dostu və silahdaşı, sadıq ömrü yoldaşı, bu dünyadan vaxtsız köçən Zərifə xanım Əliyevanı xatırlamaya bilmirəm.

Zərifə xanımı yaxından tanıyanlar mənevi təmizliyə, dərin düşüncəyə, qadın məlahətinə malik olan, insanlara ünsiyyətde çox sadə bir xanımı xatırlamaya bilməz. Özü görkəmli alim - oftalmoloq, tibb elmləri doktoru olan Zərifə xanım Əliyeva eyni zamanda işini ailə, həyat yoldaşı ilə bağlı qağıqlarla birleşdi-re bilən qadın idi və o dövrün Sovet dövlətinin ən böyük xadimlərinin birinin məhsuldar və rahat işləməsi üçün evdə hər cür şərait yaratmağa çalışırdı.

Bu gün Azərbaycan bütün dünyada tanınır. O, dünya birliyinin qəbul olunan nüfuzlu üzvüdür. Dünya işlərində səs hücrauna malikdir.

1918-ci ildə demokratik respublika elan edilən Azərbaycan beynəlxalq hüquq subyekti olmasına, dünya millətləri birliyinə bərabərliyə qəbulu üzv kimi daxil olmağa çalışırdı. XX əsrin sonlarında bu tarixi missiyanı həyata keçirmək vəzifəsi Azərbaycan xalqının qəbul olunmuş lideri, məahir diplomat və təcürbəli siyasişəçi Heydər Əliyevin payına düşdü.

Azərbaycanın müstəqillik əldə etməsi ilə suveren dövlətə xarici siyasətinin məqsədləri, məzmunu və istiqaməti barədə məsələ kəskin şəkildə ortaya çıxdı. Onun əsas prinsip və yanaşmalarını işləyərək hazırlamaq zərurəti yandı. Heydər Əliyev məhz bunu etdi.

Ölkə Prezidenti olandan sonra Heydər Əliyev qətiyyətlə çəkişmələrdən yorulmuş cəmiyyətdə ictimai-siyasi sabitliyi təmin etdi, iqtisadiyyatı bazar islahatları yoluma yönəldirdi. Heç kim üçün sirt deyil ki, 1990-1993-cü illərdə bir tərəfdən erməni təcavüzkarlığı, yüz minlərlə qaçqın və məcburi köçkün, digər tərəfdən işə hakimiyyət böhranı ölkə iqtisadiyyatını enişə doğru apardı. 1993-1994-cü illərdə böhran vəziyyətini pük həddə çatdı. İstiqamətə doğru yoluma yoldaşlığı yüksək səviyyəyə idə. Ölkənin xilasını üçün düzgün yol tapmaq zərurəti yarandı. Bunu Heydər Əliyev bacardı. 1995-1996-cı illərdə nəhayət ki, iqtisadiyyat böhran vəziyyətindən çıxaraq ardıcıl surətdə inkişaf etməyə başladı. Başqa sözlə desək, ölkə durğunluq vəziyyətindən çıxıb inkişaf yoluma qədəm qoydu. Bu yolda Heydər Əliyev çox çətinliklərlə ühdəsindən gəldi. Strateji planlara və layihələrə mane olmağa çalışqan qüvvələrin gizli və aşkar müqavimətini, çevriliş cəhdlərinin, sui-qəsdlərin qarşısını qətiyyətlə aldı.

Müstəqil ölkədə yeni ictimai-siyasi quruluş bərqərar oldu. Suverenlik elan olunduğandan sonra yeni Azərbaycan yaradılmağa başlandı.

Heydər Əliyev böhran vəziyyətində olan iqtisadiyyatın dirçəldilməsi üçün dəqiqliklə düşünülmüş strategiya seçərək müdrikliliklə neft amilinə üstünlük verdi. Dünya iqtisadiyyatına sürətli inteqrasiya, xaricdən maliyyə resurslarının cəlb olunması yeganə düzgün yol idi. Heydər Əliyev dünyaya təcürbəsini, neftlə zəngin olan ölkələrin keçirdiyi yolda dərindən təhlil edərək Azərbaycanın öz yolunu, inkişaf modelini müəyyənləşdirdi.

Tarixi realıq və milli mənafə dünya siyasətinin başlıca elementlərindəndir. "Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi əbədidir, sarsılmazdır, dönməzdir" - deyərkən ölkə lideri xarici siyasətin başlıca məqsədi məhz bu cür formalaşdırıldı. Heydər Əliyev milli müstəqilliyin əsasını təşkil edəcək prinsipləri müəyyənləşdirdi: milli müstəqillik, milli müdafiə, müxtəlif dövlətlərlə qarşılıqlı əməkdaşlıq sistemi.

Heydər Əliyevin suveren dövlətin Prezidenti vəzifəsində həyata keçirdiyi fəaliyyət - Azərbaycanın beynəlxalq ələmdə tanınmasına, yaxın və uzaq xarici ölkələrlə ikitərəfli münasibətlərin bərqərar olmasına, beynəlxalq və regional təşkilatlarla fəal əməkdaşlığa əsaslandırdı. Bu, Azərbaycanın yeni dövlətlərarası münasibətlər sistemində sivil şəkildə daxil olduğunu dövdür. Bu gün Azərbaycan dünyaya açılır və burada özünü təsdiq edir.

Müstəqil Azərbaycanın rəhbəri Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi sülhpərvər xarici siyasi kurs beynəlxalq ələmdə geniş təsdiqini tapdı. O, hər zaman dünya birliyinə Azərbaycan dövlətinin və xalqının açıqlığını nümayiş etdirirdi. Azərbaycan diplomatiasının blokların və itti faqların

çoxvariantlılığına oriyentasiyası, çoxvektorluluğu, onun yeni və ənənəvi tərəfdaşlar arasında münasibətlərinin balanslaşdırılması istiqamətinə dəki sayılı bütün dünyada tanındı və bəraət qazandı.

Birbaşa dialoq zamanı Qərb və Şərq ölkələrinin böyük liderləri Azərbaycan Prezidentinin misilsiz siyasi təcürbəsindən, dərin düşüncəsindən, islahatçılıq fəaliyyətinin miqyasından danışırdı.

Demir iradəyə, güclü intellektə və eruditsiyaya, natiqlik istedadına malik peşəkar siyasişəçi xüsusiyyətləri Heydər Əliyevə planetin ən nüfuzlu siyasətçisi və xarici siyasətçi kimi tanındı.

Bütün bunların müsbət tendensiyasına baxmayaraq, hələ ki, kifayət deyil. Məhz buna görə Prezident İlham Əliyev diqqət qeyri-neft sektorunun inkişafının sürətləndirilməsi üzərində cəmləşdirir. Hökumət nümayəndələrinə müraciəti zamanı o, çox maraqlı fikir söyləmişdir: "Biz siyasişətimizi ele qurmaliyiq ki, sanki Azərbaycanda neft yoxdur. İqtisadiyyatın bütün sahələrində, ilk növbədə isə qeyri-neft sektorunda infrastrukturaya inkişaf etdirmək lazımdır. Yalnız bu yolla biz Azərbaycanın hərtərəfli inkişaf etmiş dövlətə çevrilməsinə nail ola bilərik".

Bu bəyanatın xüsusi şərhə ehtiyacı yoxdur. Bu istiqamət əz miqyasına və məzmununa görə bir neçə onillik ərzində inkişaf strategiyasında prioritet istiqamət kimi qəbul olunacaq.

Şübhəsiz ki, neft ölkə inkişafının başlıca amili olaraq qalır. Lakin onun bazasında iqtisadiyyatın digər sahələrin sürətləndirilməsi vacibdir. Son 15 il ərzində Azərbaycan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında dinamik inkişaf dövrünü yaşayır, ölkəmizin qarşısında duran vəzifələr müvəffəqiyyətlə yerinə yetirilib. Bir sıra ölkələrin bir neçə onillik ərzində qətd edildiyi inkişaf mərhələsinə Azərbaycan 15 il ərzində sürətlə keçərək müasirləşdirmə yoluna qədəm qoymuşdur. Ölkə iqtisadiyyatı 3,2 dəfə, qeyri-neft sektoru 2,8 dəfə, sənaye istehsalı 2,6 dəfə, kənd təsərrüfatı 1,7 dəfə, qeyri-neft ixracı 4,1 dəfə artmışdır. Azərbaycan valyuta ehtiyatları 1,8 milyard dollardan (2004) 46 milyard dollara çatmışdır. (2018). 2003-2018-ci illərdə ölkə iqtisadiyyatına 250 milyard dollar həcmində sərma-yə qoyulubdur.

Ötən dövr ərzində Azərbaycan Cənubi Qafqazın qabaqcıl dövləti kimi dünya birliyindəki məvqeyini daha da möhkəmləndirdi.

Azərbaycan Respublikası ölkəmizin ərazi bütövlüyünü qoruyaraq və dünyanın ən güclü orduları sırasına daxil olan yüksək hərbi hazırlığa malik sivilçü qüvvələrə malikdir. 2016-cı ilin aprel ayında milli ordumuz ermənilərin təhriki ilə laiyqlı cavab verərək düşmənə sarısdı zərbə endirdi və zəbt olunmuş ərazilərin bir qismini işğalçılardan azad etdi.

Xalq deyiminə görə, "Ata yaşadıqı ömür ərzində ağac ekməli, ev tikməli və oğul böyütməlidir". Heydər Əliyev bunların hamısını yerinə yetirməyə müvəffəq olmuşdur! Bütün ömrü boyunca o, çəkilən Azərbaycan adlı bir bağı saldı. Müstəqil Azərbaycanı adlı ev tikdi. Bu gün onun şərafi və məsuliyyəti işini davam etdirən laiyqlı oğul böyüdü.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin düşünülmüş və məqsəd-yönlü fəaliyyəti Heydər Əliyev yandırdığı ocağın heç zaman sönməyəcəyinə əminlik yaradır.

President qənanvericilik sahəsində dövlət quruculuğu proseslərinin ardıcılığını, Azərbaycanın Avropa Birliyinə daha sıx inteqrasiyasının təmin olunmasına yönəlmis mühüm addımların təşəbbüskarı oldu. İlk növbədə regionların inkişafı istiqamətində tədbirlər görüldü. Bölgələrin hər birində istifadə olunmuş təbii, iqtisadi, intellektual imkanlar açılmış, əhalinin məşğulluğu təmin olunmuş, xarici sərmayələrin cəlb olunması üçün əlverişli şərait yaradılmışdır.

Bütün bunların müsbət tendensiyasına baxmayaraq, hələ ki, kifayət deyil. Məhz buna görə Prezident İlham Əliyev diqqət qeyri-neft sektorunun inkişafının sürətləndirilməsi üzərində cəmləşdirir. Hökumət nümayəndələrinə müraciəti zamanı o, çox maraqlı fikir söyləmişdir: "Biz siyasişətimizi ele qurmaliyiq ki, sanki Azərbaycanda neft yoxdur. İqtisadiyyatın bütün sahələrində, ilk növbədə isə qeyri-neft sektorunda infrastrukturaya inkişaf etdirmək lazımdır. Yalnız bu yolla biz Azərbaycanın hərtərəfli inkişaf etmiş dövlətə çevrilməsinə nail ola bilərik".

Bu bəyanatın xüsusi şərhə ehtiyacı yoxdur. Bu istiqamət əz miqyasına və məzmununa görə bir neçə onillik ərzində inkişaf strategiyasında prioritet istiqamət kimi qəbul olunacaq.

Şübhəsiz ki, neft ölkə inkişafının başlıca amili olaraq qalır. Lakin onun bazasında iqtisadiyyatın digər sahələrin sürətləndirilməsi vacibdir. Son 15 il ərzində Azərbaycan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında dinamik inkişaf dövrünü yaşayır, ölkəmizin qarşısında duran vəzifələr müvəffəqiyyətlə yerinə yetirilib. Bir sıra ölkələrin bir neçə onillik ərzində qətd edildiyi inkişaf mərhələsinə Azərbaycan 15 il ərzində sürətlə keçərək müasirləşdirmə yoluna qədəm qoymuşdur. Ölkə iqtisadiyyatı 3,2 dəfə, qeyri-neft sektoru 2,8 dəfə, sənaye istehsalı 2,6 dəfə, kənd təsərrüfatı 1,7 dəfə, qeyri-neft ixracı 4,1 dəfə artmışdır. Azərbaycan valyuta ehtiyatları 1,8 milyard dollardan (2004) 46 milyard dollara çatmışdır. (2018). 2003-2018-ci illərdə ölkə iqtisadiyyatına 250 milyard dollar həcmində sərma-yə qoyulubdur.

Ötən dövr ərzində Azərbaycan Cənubi Qafqazın qabaqcıl dövləti kimi dünya birliyindəki məvqeyini daha da möhkəmləndirdi.

Azərbaycan Respublikası ölkəmizin ərazi bütövlüyünü qoruyaraq və dünyanın ən güclü orduları sırasına daxil olan yüksək hərbi hazırlığa malik sivilçü qüvvələrə malikdir. 2016-cı ilin aprel ayında milli ordumuz ermənilərin təhriki ilə laiyqlı cavab verərək düşmənə sarısdı zərbə endirdi və zəbt olunmuş ərazilərin bir qismini işğalçılardan azad etdi.

Xalq deyiminə görə, "Ata yaşadıqı ömür ərzində ağac ekməli, ev tikməli və oğul böyütməlidir". Heydər Əliyev bunların hamısını yerinə yetirməyə müvəffəq olmuşdur! Bütün ömrü boyunca o, çəkilən Azərbaycan adlı bir bağı saldı. Müstəqil Azərbaycanı adlı ev tikdi. Bu gün onun şərafi və məsuliyyəti işini davam etdirən laiyqlı oğul böyüdü.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin düşünülmüş və məqsəd-yönlü fəaliyyəti Heydər Əliyev yandırdığı ocağın heç zaman sönməyəcəyinə əminlik yaradır.

Mixail ZABELIN,
Azərbaycan Respublikası
Milli Məclisinin deputatı,
Yeni Azərbaycan
Partiyasının İdarə
Heyətinin üzvü

Tale elə götürür ki, Azərbaycan geosiyasi vəziyyətinə görə daima sivilizasiyaların qovşağı, karvan yollarının kəsişdiyi yer və Böyük İpək yolunun mühüm mərkəzlərindən biri kimi, həm Qərbin, həm də Şərqi, müxtəlif siyasi mövqələrin, iqtisadi münasibətlərin, dövlətçilik formalarının güclü təsirini öz üzərində hiss etmişdir.

Tarix bizə Məhəmməd Cahan Pəhləvan, Qızıl Arslan, Şah İsmayıl Xətai və bir çox başqaları kimi böyük şəxsiyyətlər bəxş etmişdir. Onlar əbədi olaraq millətimizin dəyərliliyinə çevrilmişlər.

Üçüncü minilliyin başlanğıcı daha bir böyük şəxsiyyəti, Azərbaycan xalqının qurucusu Heydər Əliyevini dünyaya bəxş etdi. Onun tarixin sərbəst dönmüşündə millət üçün etdikləri əbədi olaraq həyatda qalacaq.

Təbii ki, tarixi dövrlərin təkrarlanması minillik kimi ecazkar xronoloji tarixlərin özəvlənması ilə əlaqələndirmək sadələşdirmə olardı. Lakin bununla yanaşı, hadisələrin sonsuz növbələməsində, zahiren xaos və sistemsi zaman axışında bir növ dövrəviləşmə vardır.

Heydər Əliyevi dünyanı dəyişmiş insanlar sırasına aid etmək olar. Müasirləri hələ də onun gördüyü işləri layiqincə qiymətləndirməyib - onu anlamaya üçün çox az vaxt keçib.

O dövrdə Heydər Əlirza oğlu Əliyevin şəxsiyyətinə diqqət yetirməyi kimin və nəyin təhrik etdiyini söyləmək çətindir: onun üzərinə qoyulmuş vəzifələri dəqiq yerinə yetirməsi, yüksək intellekt, fenomenal yaddaşı, əmək qabiliyyətliliyi, cəsar və iradəli siması var idi.

Heydər Əliyevin namizətdliyi arxasında kimin dayanmasından asılı olmayaraq, həmin adam bu insanın istə-

nin iş sahəsində ən möhtəşəm planları reallaşdırmağa qadir olan qeyri-adi şəxs olduğuna yaxşı bilirdi.

Hər halda 50 il öncə 14 iyul 1969-cu ildə Bakıda Azərbaycan Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinin plenumu keçirildi. Həmin ərafədə istədən və bürküdən yanan şəhərə Sov.İKP MK-nın katibi İ.V.Kapitonov gəlmişdi. O, partiyanın əsas kadr işçisi idi və onun gəlişi adətən yerli rəhbərlikdə dəyişikliklərə əlaqələndirilir. Heydər Əliyevin Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi seçilməsi barədə Azərbaycan KP MK-nın qərarı respublikanın həyatında əhəmiyyətli dəyişikliklərin həyata keçirəcəyinə ümidlə bütün vaxtın adamları, sakinləri sevindirir.

Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi seçilən Heydər Əlirza oğlu Əliyev 1969-cu ilin avqust ayında MK-nın birinci plenumunda tarixi nitqində sənayedə və kənd təsərrüfatında olan vəziyyətin sistemli analizini təqdim etdi. Həmin dövrdə Azərbaycan milli gəlirinin artımına görə itti faqda ən son yerdə idi. Yaranmış vəziyyəti düzəltmək, yaxud heç olmasa yumşaltmaq asan iş deyildi. Azərbaycan KP MK-nın ümumi şöbəsinin müdiri Y.M.Kirsanov həmin dövrdə Azərbaycanda, xüsusən də kadr siyasəti sahəsində islahatlar apararkən Heydər Əliyevin Sov.İKP MK-